

112. Møde.

Lørdagen den 23de April 1881, Kl. 2.

Sekretæren, Bønløkke, oplæste Protokollen for forrige Møde; denne blev derefter underkrevet.

Første Viceformand (Høgshro): Ved Skrivelse fra Finansministeriet af 23de ds. har jeg modtaget Underretning om, at Finansministeren ønsker i et af Thingets første Møder at fremsætte Forslag til Rigsdagsbeslutning angaaende den mellem Danmark, Sverrig og Norge under 26de Marts 1881 afsluttede Tillægsartikel til Møntkonventionen af 27de Mai 1873 og Tillægskonventionen af 16de Oktober 1875.

Ligeledes er der modtaget en Skrivelse fra Krigsministeriet af 23de ds., hvori Ministeren meddeler, at han agter her i Thinget at fremsætte et Lovforslag om nogle Lønningsbestemmelser ved Hæren.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Lærlingeforholdet.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 277—86).

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Hvitid: Der er et gammelt Ord, der siger, at hvad god Krog skal vorde, skal tidlig fruges. Jeg tror, at dette kan anvendes paa denne Sag, thi den, der skal være en dygtig Mester, maa forud have gennemgaaet en god og omfattende Uddannelse; han maa som Lærling have gennemgaaet en god Skole. Jeg betragter derfor Lærlingens Oplærelse som en af de vigtigste Forudsætninger for ethvert godt Næringsbrug, og jeg tror ikke, at Loven af 1857, idetmindste ikke for dette Forholds Vedkommende, har havt nogen gavnlig Indflydelse. Fjærend 1857 vare Baandene for stærke, men efter dette Aar ere de efter min Mening blevne for løse. Man opstillede dengang, idetmindste hvad dette Forhold angaar, et Ideal, som kunde tage sig meget smukt ud som Ideal, men som i Praxis ikke viste sig at være heldigt. Der var meget Slet i den gamle Tid

†

ved Laugsinstitutionen, men der var ogsaa meget Godt, og jeg tror, at det var meget uheldigt, at man her, ligesom paa andre Omraader, hvor man havde noget Gammelt, der havde sine Lyder, kastede Alt, baade det Gode og det Slette, bort og opstillede en Theori i Stedet derfor. Konkurrencen kan være en meget god Ting, men at sætte Lærlingen, ham, der først skal lære, ind paa Konkurrencen, tror jeg ikke vil være rigtigt. Dette kan være godt for Mesteren og for Svenden, men for den, der endnu ikke har lært at gaa, som endnu skal krybe, er det ikke heldigt at komme med ind paa denne Konkurrence. Vi have derfor ogsaa set, at det, som det paa dette Omraade mere har dreiet sig om for de Fleste, har været at udbytte Arbejdet, at stræbe efter højere Løn, mere end at søge en fylldig og omfattende Uddannelse. Vi have set, at Lærlingen i dette Kapløb har søgt fra den ene Mester til den anden, fra det ene Haandværk til det andet, ja han har endog stræbende efter den højere Løn, søgt fra det egentlige Haandværk og ind paa Fabriksvirksomheden, paa den større Industri, og da denne, som værende i Besiddelse af de største Midler, har kunnet byde en højere Løn, har den draget Kræfterne til sig. Jeg tror derfor, at det netop vil kunne siges, at for Lærlingen hidtil har været stillet mere som en Arbejder end som den, der i Lærlingetiden skal have en fylldig og omfattende Uddannelse. Dette har selvfølgelig været uheldigt under de opadgaende Konjunkturer, hvor det gjaldt om meget, men billigt og derfor slet Arbejde, men det har ogsaa viist sin skadelige Indflydelse i den senere Tid. Derfor kommer endnu Et, nemlig, at da man ved den større Industri, ved Fabriksvirksomheden ogsaa har kunnet bruge de smaa Hænder, saa har man draget Lærlingen — eller Barnet, kan man vel sige — for tidlig fra Skolen, hvilket jo naturligt har viist sig at være uheldigt, særlig paa det aandelige Omraade. Et andet Spørgsmaal, som jeg særlig maa fremdrage, er det opdragende Element. I denne Alder — her er der jo væsentligt Tale om Alderen fra det 14de til det 18de Aar —, tror jeg især, det har viist sig uheldigt og urigtigt at lade disse unge Mennesker staa paa deres egne Ben. Vi vide alle meget vel, at disse unge Mennesker have i denne Alder en lige saa stærk Tilbøjelighed til at være deres egne Herrer, som de ere uden Bane dertil, og det har jo navnlig i den senere Tid viist sig, at Mestrene ikke have været tilbøjelige til ligesom i den gamle Tid at give dem Hus og Hjem, saa at Lærlingene derved endmere have været udsatte for at skulle gaa paa deres egen Haand, ligesom selvfølgelig alle de Lærlinge, der kom fra Landet, have været uden nogen egentlig Støtte i Byen. Nu tror jeg overfor dette For-